

2016-05-31

PM

Anna Hörnsten

Kultur- och fritidsenheten

Exempel från kommuner i Stockholms län

Nacka kommun

I mitten av 90-talet genomförde Nacka kommun ett försök med lagliga ytor för graffiti i syfte att minska klottret i kommunen. Dessa ytor var brofästen vid Bastusjön och Ryssviken, samt Bro vid Lugnets trafikplats, gångport. Försöksperioden begränsades till ett halvår. Utvärderingen visade inte någon minskning av klottret, vilket ledde till att ytorna stängdes för graffiti.

Under år 2004 inleddes projektet Snake City Graffiti i Orminge. Syftet med projektet var att minska klottret i stadsdelen. Boo Folkets Hus förening höll i projektet som finansierades via medel från Allmänna Arvsfonden och Brottsförebyggande rådet (BRÅ). En grupp kända klottrare från närområdet bjöds in att delta i en konstnärlig utbildning som leddes av en graffiti-konstnär som var fritidsledare på fritidsgården i Boo Folkets Hus. I projektet ingick även diskussioner om klotter och graffiti, samt samtal med ungdomarnas föräldrar. Det arrangerades även seminarier, debatter och studiebesök i andra kommuner. Bland annat samverkade projektet med Ung Kultur 116 från Göteborg.

Ungdomarna i projektet lyfte behovet av en laglig vägg för graffiti i området för att möta målarnas behov att skapa graffiti och motverka olagligt klotter. I arbetet samverkade projektet med Nacka kommun och det lokala näringslivet. Väggen lockade graffiti-målare från hela Stockholmsområdet, även från länder i norra Europa. Flera avancerade målningar uppfördes, vilket uppskattades av många i området. Det stora intresset ledde dock fram till att väggen fick stängas med anledning av ökat klotter kring busstrafiken. Närboende visade även ett missnöje med att stora ungdomsgrupper vistades på platsen. Projektledaren menar i sin rapport att det fanns för få lagliga alternativ i Stockholmsområdet, vilket ledde till ett allt för stort tryck på en enskild vägg. Ytterligare en negativ effekt var att lösningsmedel från sprayfärgerna leddes in via luftintaget som satt på samma vägg på Boo Folket Hus. Detta påverkade arbetsmiljön negativt. Då förhandlingar med kommunen inte ledde fram till en ny vägg, tröttnade deltagarna och projektet upplöstes.

Istället utvecklade Boo Folkets Hus förening ett nytt projekt år 2006, Snake City Art (SCArt), som innebar en satsning på graffiti inomhus med giftfria färger. Rekruteringen av ungdomar skedde utifrån intresse och inte social situation. Genom Nacka TV fick projektet

spridning till allmänheten. Projektet fick flera beställningar årligen, bland annat från Statens Musiksamlingar, en kommunal skola och Boo församling. Enligt en enkät som genomfördes inom projektet uppgav alla deltagare utom en, att de klottrade mindre eller helt hade slutat klottra sedan de börjat i SCArt. (Fossbo Bitte, 2008). Enligt samtal med BRÅ gjorde Boo Folkets Hus förening ett bra och gediget arbete, vilket ledde till att de beviljades ekonomiskt stöd i tre år. Under år 2008 beviljades SCArt kulturbidrag från kulturnämnden i Nacka.

Stockholm

Stockholms stad har upphävt 0-tolleransen mot graffiti och beslutat upplåta ett antal plank/väggar för graffiti, bland annat på Södermalm.

I Snösätra industriområde upplåter de privata fastighetsägarna sina väggar för graffiti. Typen som valts för dessa väggar är "Utställningen", vilket innebär att en utställningsansvarig (curator) väljer ut vilka som ska få måla och ställa ut sin konst. Tusentals besökare från hela landet och även andra delar av världen, kommer till Snösätra för att ta del av graffiti-konsten. Det arrangeras guidade turer i utställningen och andra event i anslutning till nya produktioner av graffiti-konst på väggarna.

Sigtuna

I Märsta finns ett graffitiplank sedan år 2008 som är av typen "Öppen vägg" och det ligger i anslutning till Ungdomens hus. Planket är åtta meter långt och har närvarobelysning. Det finns återvinningskärl för avfall i direkt anslutning. Ungdomens Hus är värd för planket och arrangerar olika evenemang och kurser/workshops i anslutning till graffiti-verksamheten. De ser även till att reglerna efterlevs och har en dialog med målarna. Ungdomens hus samverkar även med en konstgrupp i Sollentuna.

Varje år arrangeras en festival i anslutning till planket med olika former av gatukonst och musik. Klottret i närområdet har inte ökat markant, men i perioder har det varit förhöjt, framför allt i början, enligt personal på Ungdomens Hus. Enligt ansvarig för verksamheten är nackdelen med Öppna väggar att motiven byts ut snabbt. Fördelen är att alla får prova och att det blir en större bredd. Det kommer i snitt ungefär en målare per vardag och cirka åtta på helgerna för att måla på planket. Vintertid är det färre som målar, ungefär en person per vecka i snitt. När verksamheten startade var det betydligt fler som målade och målare kom från hela landet. I dag finns det fler lagliga alternativ i landet, vilket sannolikt har minskat trycket i Märsta.

Botkyrka

I Alby finns graffitiplank inne på området vid Hangaren Subtopia. Planket invigdes år 2012 och är en "Öppen vägg", totalt cirka 100 meter långt, uppdelat i två delar. Eftersom området är inhägnat måste man förboka plats för målning. En del av planket ligger i anslutning till ett luftintag på fastigheten, vilket gör att den delen endast är öppen för målning på helger tills vidare. Det finns kärl för sopor och återvinning i anslutning till planket. En viss förhöjning av klotter har skett lokalt under vissa perioder.

